

Kunnalliset kansanäänestykset Suomessa

Katsaus kansanäänestyksen tuloksen ja kunnanvaltuuston toiminnan väliseen yhteyteen vuosina 1991–2020

KIM BACKSTRÖM
THOMAS KARV
KIM STRANDBERG

Kansanäänestykset ovat yksi poliittinen keino lisätä poliittisten päätösten demokraattisista legitimititeettiä. Suomessa tehtiin vuonna 1990 lakimuutos, joka mahdollisti kunnallisten neuvola-antavien kansanäänestysten järjestämisen. Näiden kansanäänestysten tuloksista huolimatta poliittinen valta säilyy kuitenkin kunnanvaltuustoilla, ja kunnanvaltuustot ympäri Suomen ovatkin toistuvasti käyttäneet tätä valtaa toimimalla neuvola-antavien kansanäänestysten tuloksien vastaisesti. Nykyisessä kirjallisuudessa on puutetta tutkimuksista, jotka keskittyvät tähän ristiriitaan tarkastelemalla, kuinka kansanäänestysten tulokset vaikuttavat niiden jälkeiseen poliittiseen päätöksentekoon kunnanvaltuustoissa. Tämä tutkimus pyrki täyttämään tätä tutkimusaukkoa selvittämällä, missä määrin kansanäänestysten äänestysaktiivisuus ja voittomarginaali vaikuttavat kunnanvaltuustojen päätöksiin joko noudattaa tai toimia äänestystuloksien vastaisesti. Tutkimuksen tulokset osoittavat, että pienempi voittomarginaali kasvattaa kunnanvaltuustojen todennäköisyyttä äänestää enemmistön tahdon vastaisesti, kun taas äänestysaktiivisuudella ei ole tähän vaikutusta. Tulokset viittaavat siihen, että kun kansan tahto näkyy riittävän selvästi, myös kansanäänestyksen tulosten ja kunnanvaltuustojen päätösten välinen yhteneväisyys kasvaa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että kun voittomarginaali on selkeä, neuvola-antavat kansanäänestysten tulokset myös johtavat poliittisesti sitoviksi lopputuloksiksi.

Avainsanat: kansanäänestykset; kuntaliitokset; äänestysaktiivisuus; voittomarginaali; demokraattinen legitimititeetti

---

Paikalliset listat Suomen kuntavaaleissa

ANDREAS FAGERHOLM

Tämä tutkimus keskittyy paikallisiin listoihin (valitsijayhdistykset ja yhteislistat) Suomen kunnallisvaaleissa. Yleiskatsauksessa, jossa keskitytään pääasiassa ajanjaksoon 1984–2017, on kolme päätehtävää; tarjota kartoitus paikallisten listojen esiintyvyydestä ja vaalikannatuksesta, esitellä alustava taksonomia paikallisten listojen ideologisista ydinpiirteistä sekä yrittää selittää eroja paikallisten listojen esiintyvyydessä ja vaalikannatuksessa. Tulokset osoittavat, että paikallislistat ovat vakiintunut – vaikkakaan ei ideologisesti yhtenäinen – elementti suomalaisessa paikallispolitiikassa. Lisäksi ehdotetaan, että niitä voidaan parhaiten selittää kulttuuristen selitysten (paikallinen perinne) avulla.

Avainsanat: paikalliset listat; puolueet; kuntavaalit